

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
. vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 26.

Szerbia a végső pusztulás útján.

A katonai liga zsarnoksága.

A németek sikeres tengeri harca.

Mai számunk főbb közleményei:
**Hajnali sebesültszállítás
az aradi állomáson.**

**Románia semlegessége nem
örökké tartó.**

**Bukovinai menekültek
Aradon.**

**Tragédiát okozó hamis hi-
rek.**

**Német kerékpárosok egy
francia svadron ellen.**

Hadseregünk veszteségei.

**A német hadsereg ostrom-
mal nyomul előre.**

**Az angolok óriási veszte-
ségei.**

Araditanár harctéri levele

**Az áruló Gerovszki orosz
szolgálatban.**

Háboru az őszben.

Arad, szeptember 25.

Nyarunk nem is volt az idén. A pihenésnek, üdülésnek, utazásnak, szórakozásoknak ideje egészen elveszett. Mikor ezek megkezdődtek volna: elénk toppant a háboru és azóta mindenkinek gondolatait, érzéseit, egész lelki világát ez kötötte le. Azoknak is, akik számára a háboru új, viszontagságokkal teli életmódot jelölt ki, akik mindentől elszakadtak, ami azelőtt kötötte őket: az otthontól, a családtól, a polgári foglalkozástól, a kényelemtől és az élet biztonságától, amelyet csak akkor lehet igazán megbecsülni, mikor a veszedelmek tüzesődjében járnak. De megváltozott az élete, gondolkodása az itthonmaradottaknak, a kik az idegeket megpróbáltató, kínos várakozások szenvedéseivel fizetnek azért, hogy a harctérre nem mennek.

A nagy események, a nagy izgalmak és a felejtethetetlen élmények mellett elmúlt a napsugár évszaka és itt a háboru ősze. És az ősznek minden megnyilatkozása újra a háboru felé viszi gondolatainkat. A fázós szeptemberi estén azokra gondolunk, a kik szabad ég alatt táborozva, vagy ütközetet várva érzik a hűvös őszi éjszakákat. A szemező őszi eső azokat juttatja eszünkbe, a kik lövészgödrökben, gubbasztva, szenvedik az állhatatos esőnek csontokig ható vizét. A lucok, a mely elől óvatosan félhajtjuk nadrágunk szélét, azokat a járhatatlan utakat, a sár-tengereket, ingoványokat idézi képzeletünk elé, a melyekben katonáink térdig süppednek, mialatt az ellenség felé előnyomulnak. És kétszeresen, százszorosan tudjuk megbecsülni az áldozatokat, a melyeket érettünk küzdő katonáink életük, épségük kockáztatásán felül hoznak!

Ennek az elmélkedésnek azonban, ha csak az elmélkedésnél marad,

nincsen értéke; sőt egymagában ép oly bűn, mint a gazdagnak szívifájdalma, a ki a nyomor láttára filozofál, a helyett, hogy a zsebébe nyulna. Ez az ősz, a pusztulásnak és a szenvedésnek az időszaka kötelességünké teszi, hogy mindent megtegyünk, a mivel a pusztulást és a szenvedést minél kisebbé tehetjük. Első sorban természetesen katonáinkra kell gondolnunk. Az őszi szélről megbor-zongva, az őszi esőben ázva, az őszi sarat tapodva: ne magunkat védjük e viszontagságok ellen, hanem azokat, a kik életükkel a mi életünket, a nemzet jelenét és jövőjét védik. A mint hogy senkinek se szabad hiányozni az adakozók közül, akiknek önkéntes adója a hadbavonultak hátra-maradottjait segíti, aminthogy kötelesség a sebesültjeinket ápoló vörös keresztnek hivatását mindenkinek tőle telhetően segíteni: ép olyan kötelesség hozzájárulni ahhoz, hogy derék katonáink az időjárás viszontagságai ellen minél több védelmet kapjanak. Mindenki készítse el, adja hozzá ehhez, a miye van és a mi a keze munkájától kitelik: férfiak épugy, mint a fáradhatatlan kezű asszonyok. Takarók, a melyeket mi nélkülözhetünk, hősapkák, csuklóvédők, has-melegítő, prémek, vastag mellények, és minden egyéb eszköze a fagy, eső és a meghülés ellen való védekezésnek: legyenek mind a mi katonáinké és a polgári kötelesség halomszámra juttassa mindezt a küzdőtérre. A sebesültek ápolása mellett ez az, a mivel az itthon maradottak legtöbbet tehetnek a harc sikere érdekében. Minél több katonánkat óvhatjuk meg az időjárás viszontagságok és az azok által okozott betegségek ellen, annál csorbitatlanabb, annál keményebb és annál inkább harc képes lesz a mi

hadseregünk és annál hamarabb, annál könnyebben szerzi meg számunkra a győzelmet. Adjunk oda mindent, amivel mi szoktuk melengetni magunkat: mi majd fölmelegsünk katonáink lelkes, csodálatraméltó haditetteinek, példátlan vitézségének híreinél.

Hadseregünk veszteségei.

15. számú veszteséglajstrom.

(Kiadatott 1914. szeptember 23-án.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tüz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, táb. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyus, lov. ü. = lovas üteg, oszt. = osztály, üt. = üteg, hat. = határ, vad. = vadász, zla. = zászlóalj, L. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrvezető, szakaszv. = szakaszvezető.)

Tisztek:

Aschata Ottó főhadnagy 19. L. gy. e. s. Aha Frigyes hadnagy 3. táb. ágy. e. 2. üt. s. Amon Lajos főhadnagy 3. dr. e. 2. sz. el. esett.

Baier Károly dr. t. hadnagy 74. gy. e. el. Balzer Vencel száz. 19. L. gy. e. 8. sz. s. Bartnik József hadnagy 57. gy. e. 16. sz. s. Bathelt Szigfrid hadnagy 3. gy. e. 9. sz. el. Bednarski Román kadett 19. L. gy. e. 5. sz. el. Beier Leó tart. kadett 19. gy. e. 5. sz. s. Bergmann Stanislaus t. zászlós 20. gy. e. 4. menetzászlóalj s. Biegler Alfréd tart. hadnagy 14. L. gy. e. el. Blümel Ferenc százados 31. gy. e. s. Bohatta Ákos hadnagy 76. gy. e. el. Bonaventura hadnagy 4. L. gy. e. el. Boskovic Vilmos százados 74. gy. e. s. Brondusian Jakab százados 31. gy. e. s. Brykowiec Wladimir hadnagy 36. L. gy. e. el. Burghardt János tart. hadnagy 74. gy. e. s. Bystrowski Mihály tart. zászlós 57. gy. e. 11. sz. s.

Caffon Egon hadnagy 19. L. gy. e. 6. sz. s. Candrea Sándor százados 76. gy. e. s. Chalarki Albert lovag zászlós 36. L. gy. e. el. nemes Chalupka Hermann hadnagy 3. dr. e. 1. sz. Grác el. Cienciala György t. hadnagy 57. gy. e. 16. sz. s. Courád Gusztáv báró t. kadett 3. táb. ágy. e. 1. üt. el. Czoatkovics Jenő zászlós 71. gy. e. Sopron el.

Danek Agost tart. zászl. 57. gy. e. 3. zászlóalj s. Diemeser Manó alezredes 76. gy. e. el. Dlugeszevacki Zsigmond tart. kadett 20. gy. e. 4. zászlóalj s. Dolezal József tart. zászlós 74. gy. e. s.

Edenberger Richard kapitány 3. dr. e. s. Esterl Ernő tart. zászlós 74. gy. e. s.

Fiala János t. hadnagy 93. gy. e. el. Fischer Viktor százados 1. gy. e. 12. sz. el. Floriansky Zenon t. hadnagy 57. gy. e. 1. sz. el. gutori Földes György dr. t. hadnagy 76. gy. e. s. Folwarczny József tart. kadett 18. L. gy. e. 2. sz. s. Franke Rudolf főhadnagy 36. L. gy. e. s. Friedel Antal tart. kad. 57. gy. e. 11. sz. s. Friedl Károly főhadnagy 76. gy. e. el. Fritz Gusztáv főhadn. 26. L. gy. e. s. Fuchs Mihály százados 6. hat. vad. e. s.

Gadl Richard tart. zászlós 74. gy. e. s. Gabauer Richard tart. kadett 1. gy. e. 8. sz. el. Gerhardt Ferdinánd tartalékos hadnagy 74. gyalog ezred. sob. Giacosa Vencel v. kadett 23. L. gy. e. s. Goldberg Gyula t. hadn. 3. gy. e. 4. zászlóalj s. Grieszer Tóbiás őrnagy 3. L. gy. e. el. Grohmann Richard 76. gy. e. s. Grünspeck t. kadett 15. L. gy. e. 6. sz. s.

Hadwiger Miksa százados 93. gy. e. el. Haluszczyński Miklós tart. zászlós 57. gy. e. 14. sz. e. hannheimi Hann Konrad zászlós 76. gy. e. s. Hartig Miklós tart. zászlós 74. gy. e. s. Hawitschek János hadn. 74. gy. e. el. Henke Rudolf hadn. 1. gy. e. 9. sz. el. Herbst Günther főhadnagy 76. gy. e. s. Herold Viktor százados 74. gy. e. s. Herzl Hans t. kadett 74. gy. e. s. Heseheles Dávid hadn. 36. honv. gy. e. a kórházban meghalt. Hesz Pál tart. zászlós 76. gy. e. s. Hirsch Frigyes tart. zászlós 31. gy. e. s. Hlouzek Károly százados 74. gy. e. s. Hofmann Agoston t. kadett 3. gy. e. 8. sz.

s., Hollein Richard t. hadn. 1. gy. e. 7. sz. s., Hoppe Ferenc t. zászlós 1. gy. e. 7. sz. el., Hötzl Ede zászlós 1. gy. e. 6. sz. s.

Idvorsan Gyula főhadnagy 76. gy. e. s. Idzikowski Kázmér főhadnagy 19. L. gy. e. 7. sz. s. Jarosch Erhard hadn. 15. L. gy. e. 4. sz. el., Juhász Mihály hadn. 76. gy. e. s., Kalina Fülöp hadn. 74. gy. e. el., Kanász-Nagy Sándor t. hadnagy 76. gy. e. s., Kasperek Ferenc hadnagy 1. gy. e. 7. sz. s., Kaucky Frigyes hadnagy 76. gy. e. el., Kazda Ferenc h. segédorvos 3. dre. 1. oszt. s., Keppelmüller József százados 3. gy. e. 6. sz. el., Kirchner Walter zászlós 1. gy. e. 5. sz. s., Klammer Károly zászlós 3. táb. ágy. e. 1. üt. bordatörős, Klein Viktor főhadnagy 76. gy. e. el., Klingseisen Richard százados 15. L. gy. e. 2. sz. s., Kmentt Odön hadn. 19. L. gy. e. 5. sz. el., Kneis Károly százados 57. gy. e. el., Köhler Miksa százados 20. gy. e. 4. menetzászlóalj, s., Köhler Rudolf tart. hadnagy 15. L. gy. e. 10. sz. s., Kokot Ferenc t. zászlós 15. L. gy. e. 10. sz. s. Kopetzky Antal hadn. 3. gy. e. 2. m. zászlóalj s. Kopriva Henrik főhadnagy 3. gyalogezred 5. század megsb., Kozlik József főhadnagy 81. gyalogezred megsb., Kraft Károly százados 74. gy. e. s., Kraut t. kadett 15. L. gy. e. 3. sz. (Arnsdorf) s., lehet, hogy el., Körner Oswald t. zászlós 1. gy. e. 15. sz. s., Kruppa Ervin t. hadnagy 1. gy. e. 7. sz. s., Kulczeyki Leó főhadnagy 71. gy. e. el., Kunze Henrik t. hadnagy s., Kupka Rudolf t. hadnagy 57. gy. e. 13. sz. s., Kurek János t. hadnagy 1. gy. e. 5. sz. s., Kuzmich v. Jakussevacz Gyula dr. t. hadnagy 76. gy. e. s., Kwida Rudolf hadnagy 3. gy. 2. m. zászlóalj s.

Lemmel Erich hadnagy 3. gy. e. 1. m. zászlóalj el., Lampel János főhadnagy 6. hatvad. e. el., Langer Ferenc t. kadett 1. gy. e. 7. sz. s., Langer János t. zászlós 5. vad. e. el., báró Lazarini Alfréd t. főhadnagy 3. dr. e. 1. sz. el., Lipinski Adám főhadnagy 57. gy. e. 9. sz. s., Ludwig Walter t. hadnagy 1. gy. e. 10. sz. s.

Macha Ferenc százados 1. gy. e. 8. sz. s., Malina József dr. hadnagy 36. L. gy. e. el., Massak Ferenc főhadnagy 19. L. gy. e. 5. sz. el. Matysek József t. hadnagy 14. L. gy. e. el., Meiszner Róbert főhadnagy 74. gyalogezred seb., Ménda Alajos hadnagy 74. gy. e. el., Mendl József tart. kadett 3. gy. e. 1. m. zászlóalj s., Merten Miksa százados 57. gy. e. 9. sz. el., Merunka Vilmos t. kadett el., Miriczka Hugó százados 74. gy. e. s., Misia-giewicz Bornislaus t. hadnagy 57. gy. e. 13. sz. s., Mixa Károly t. hadnagy 57. gy. e. 12. sz. s., Mund Bernát ezredorvos 19. L. gy. e. el.

Nawratil Mórle százados 15. L. gy. e. 1. sz. el., Neugebauer Hubert t. kadett 57. gy. e. s., Nevecerel Károly tart. zászlós 74. gy. e. el.

Oblaza Titusz főhadnagy 57. gy. e. 14. sz. s., Obtrezl hadnagy 32. L. gy. e. s., Okonski Miciszláv hadnagy 19. L. gy. e. 3. sz. s., Onderscheka Oskar hadnagy 1. gy. e. 11. sz. s., Oszelda János tart. hadnagy 57. gy. e. 15. sz. s.

Pauer Richard t. hadnagy 74. gy. e. el., Pauli zászlós 57. gy. e. 10. sz. s., felinaui lovag Pelz Gusztáv százados 57. gy. e. 11. sz. s., Pilarz János főhadnagy 19. L. gy. e. 11. sz. s. Pipek Alfréd százados 74. gy. e. el., Plischke Ödön t. hadnagy 1. gy. e. 6. sz. s., Poboril Ferenc százados 19. L. gy. e. 3. sz. s. Podessa Lipót t. zászlós 56. gy. e. 16. sz. s. Pohlondok Ernő t. hadnagy 15. L. gy. e. 8. sz. el. Popovics Konstantin hadnagy 19. L. gy. e. 3. sz. s. Pospány Alfréd t. hadnagy 57. gy. e. 16. sz. s. Pospisil Frigyes t. kadét 57. gy. e. 12. sz. s. Potocki Kázmér t. zászlós 57. gy. e. 4. zászlóalj s. Preisz Ernő t. zászlós 57. gy. e. 16. sz. s. Prinz János őrnagy 2. táb. ágy. e. könnyen s. Prunner Ernő t. hadnagy 93. gy. e. el. Prymak Tivadar hadnagy 36. gy. e. s. Psota Ferenc t. hadnagy 1. gy. e. 16. sz. s. Puk Zenon t. hadnagy 57. gy. e. el.

Rauscher Ede kadét 15. L. gy. e. 2. sz. s. Rezkriegel József t. zászlós 74. gy. e. s. Reichner Pál tartalékos kadét 1. gy. e. 5. sz. s. Remenevsky Róbert t. kadét 14. L. gy. e. el. Riedl István főhadnagy 76. gy. e. s. Roha János tart. zászlós 3. gy. e. 9. sz. s. Rohr Viktor hadnagy 23. gy. e. s. Rosauer Félix hadnagy 3. L. gy. e. 7. sz. e. Roscher Adolf főhadnagy 23. L. gy. e. el. Rosensprung Henrik t. had. 76. gye. el. Rücker Henrik tart. hadn. 74. gy. e. s. Rutt-

rich Ferenc főhadnagy 76. gy. e. s. Ryslavý Jarosláv hadnagy 93. gy. e. sb.

Friedbergi Salamon Rudolf tartalékos hadnagy 57. gy. e. 9. száz. sb. Samesch Jenő százados 1. gy. e. 7. száz. sb. Schak Gusztáv főhadnagy sb. Scheithauer Henrik tart. kadét 15. L. gy. e. 8. száz. sb. Scherber Jakab kapitány 3. dr. e. 2. száz. el. Schindler Antal tart. kadét 57. gy. e. 13. száz. seb. Schneider Emil főhadnagy 36. L. gy. e. seb. Schneider Frigyes százados 5. vad. e. seb. Schönaich Antal százados 1. gy. e. 6. száz. seb. Schönthaler Márián zászlós 32. L. gy. e. seb. Schuler József tart. zászlós 74. gy. e. elesett. Schulz-Krausz Gusztáv zászlós 74. gy. e. seb. Schwarzer József őrnagy 75. gy. e. seb. Schwietzer József tart. hadnagy 76. gy. e. elesett. Silbiger Izidor tart. hadnagy 57. gy. e. 14. száz. seb. Simek Péter hadnagy 36. gy. e. a kórházban meghalt. Simunek Jarosláv hadnagy 19. L. gy. e. 11. száz. elesett. Sipek Ede tart. hadnagy 74. gy. e. s. Slizowski Konstantin tart. kadett 57. gy. e. 9. sz. s. Smath hadnagy 36. L. gy. e. el. Spittal Oszkár főhadnagy 20. gy. e. m. zászlóalj el., Spitzner Rudolf százados 6. vad. e. könnyen s., a fronton maradt, Standthardner Henrik főhadnagy 1. gy. e. 5. sz. s. Starkel Imre százados 41. gy. e. s., Stary János főhadnagy 31. gy. e. s. Steindler Ernő t. zászlós 74. gy. e. s., Stern Frigyes t. hadnagy 19. gy. e. 1. sz. el., Stich Frigyes t. hadnagy 3. gy. e. 7. sz. s., Stingl Rudolf főhadnagy 74. gy. e. s., Stratil Vencel t. zászlós 93. gy. e. 2. m. zászlóalj el., Sturm Rudolf t. hadnagy 1. gy. e. 8. sz. s., Sutta Frigyes t. zászlós 74. gy. e. s., Svoboda Antal hadnagy 36. L. gy. e. el., Svoboda Jarosláv hadnagy 36. L. gy. e. s., Syrovatka Lipót hadnagy 36. L. gy. e. el., Szaflarski Albert t. zászlós 57. gy. e. 12. sz. s., Szelogovszki Artur főhadnagy 57. gy. e. 11. sz. s., Szilágyi László dr. tartalékos hadnagy 33. gy. e. 15. sz. Arad sebesült.

Teplieck Károly t. kad. 3. gy. e. 4. m. zászlóalj s. és hadifogoly, Themer-Jablonski dei Monte Berico Richard báró őrnagy 76. gy. e. s., Thomschek Othmar hadnagy 57. gy. e. 15. sz. s., Tomasi Vilmos zászlós 74. gy. e. s., Török Béla hadnagy 76. gy. e. s., Tresnak Rudolf t. kadett 74. gy. e. s., Treulick Pál hadnagy 36. Lgy. e. el.

Uher József hadnagy 74. gy. e. s., Umanski Márián t. zászlós 19. gy. e. 8. sz. el.

Wachs Rudolf 1. gy. e. 6. sz. s., wagenriedi nemes Wagner György százados 74. gy. e. el., Wastl Ferenc főhadnagy 14. Lgy. e. el., Wilde Ervin tartalékos kadett 94. gy. e. 8. sz. s., Winthal Adolf százados 3. gy. e. el., Windhör Oszkár főhadnagy 76. gy. e. 2. sz. el., radzeiwiczi Winnicki Kalixt lovag százados 74. gy. e. s., Wiszniovszky János hadnagy 36. L. gy. e. a kórházban meghalt, Wolke Arthur t. hadnagy 1. gy. e. 5. sz. s.

Zajicek Károly főhadnagy 92. gy. e. s., Zatloukal József t. zászlós 3. gy. e. 12. sz. s., Zboril Jarosláv hadnagy 19. L. gy. e. 5. sz. s., Zemlicka Károly hadnagy 3. táb. ágyus ozred 1. üteg s., Zukriegel Frigyes t. kadett 20. gy. e. 2. menetzászlóalj s.

Hősi halál a csatatéren. A harminchármasoknak képzett és kitűnő fiatal tisztjét bucsuztatja az a megható gyászjelentés, amelyet ma kaptunk. A gyászjelentés a következő: Özveggy Weincz Matild, mint édesanyja, Csalogovics Józsa, mint menyasszonya, mélyen elszomorodott szívvel adja hírül mindenél jobban szeretett egyetlen fiának, illetve vőlegényének Weincz Rudolf 33. gyalogezredbeli főhadnagnak az első zászlóalj adjutánsának szeptember 11-én a galiciai csatatéren 28. évében egy ellenséges golyó által okozott hősi halálát. Lelkiüdvéért szeptember 28-án, reggel fél kilenckor mondanak ünnepies requiemet az ujaradi plébánia templomban. Nyugodjék békében! Számos rokona, barátja és bajtársa gyászolja a korán elköltözöttet.

Szerbia a végső pusztulás útján.

A katonai liga terrorizmusa. — Petár királyt megőrülés fenyegeti. — Jár-
vány és éhínség pusztítja az országot. —

Távirati tudósítás.

Szófia, szeptember 25.

A félhivatalos Velja feltétlenül megbízható jelentések alapján beszámol Szerbia kétségbeesett helyzetéről.

Tény az — írja a bolgár kormánylap — hogy Nisben az élelmiszerek hiánya immár elérte a legmagasabb fokot. Az osztrák—magyar hadsereg diadalmas előrenyomulása, az egyre terjedő kolera és pestis-járvány, a tüzérezredekben lábrakapott nyugtalanság és az erőszakkal besorozott macedonai katonák nyugtalanító magaviselete mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Szerbia helyzetét valósággal kétségbeesettnek mondhassuk. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint a kolerabetegek száma meghaladja a tízenkétezeret.

A katonai ligák ismét elkezdték működésüket. Most a megsértett hiúság dolgozik a ligában, fájdalmasan érinti önértéket, hogy a legutóbbi intézkedések megtétele alkalmából nem kérték ki az ő tanácsukat is. A liga valósággal ultimátumot küldött Pasicsnak. Ebben az iratban azt kéri tőle, igyekezzék a jelenlegi helyzetet a legrövidebb idő alatt megváltoztatni. Követelik, hogy minden intézkedés megtétele előtt kérjék ki a kormányhatóságok az ő véleményüket is és hogy az intézkedések végrehajtásában számukra aktív részt biztosítsanak. Követeli, hogy a kormány a legrövidebb időn belül legalább is száz orvost és bakteriológust szerződtessen, akárhonnán is, az egyre terjedő és pusztító járványos betegségek csökkentésére.

Pasics helyzete — írja Velja — rettenetes. Megbízható forrásból vett értesülés szerint a katonai liga azt is megüzente Pasicsnak, hogy amennyiben követeléseiknek nem tesz eleget, irgalom nélkül agyonlövöik.

Szerbia helyzetének kétségbeesett voltához még egyéb okok is járulnak. Péter király beteg. Ha valaha birt is valami befolyással a kormányzatra, most már azt is elvesztette. A szerb király közel áll a megőrüléshez. A Sándor trónörökösöz fűzött remények sem váltak valóra. Sándor a nehéz helyzet közepette gyengének bizonyult és könnyen befolyásolhatónak. Szerbia a végromlás szélén áll és alig van mód arra, hogy rettenetes helyzetén csak valamit is javítson — fejezi be cikkét a Velja, az egyik legjobban informált bolgár napilap.

Egy szófiai hírlapíró, aki nemrég járt Szerbiában, így festi a mostani szerb főváros képét:

— Amikor most néhány nappal ezelőtt Nisben jártam, a rémület uralkodott a városban. Nagyon megváltozott itt minden a háború kitörésének első napjai óta, amikor utoljára jártam itt. Most is tele volt a város katonákkal, de ezek a katonák a szerb hadsereg ideküldött sebesült, kidült katonái voltak. Zsufolva volt velük a kórház s akiket már nem tudtak a kórházba betömni, a piszkos lakásokba kerültek. Ötvennél több ilyen nagyobb helyiséget számláltam meg, ahová sebesült katonákat helyeztek el.

És maga a város milyen siralmas képet nyújt! Amióta a háború tart, az utcákon egyáltalán nem söpörtek. Piszkos és bűz mindennütt. Sok helyütt olyan fojtó levegő az utca bűzétől, hogy lélegzeni is alig lehet.

Most is végig akartam „élvezni“ egy éjszakát. Vajon milyen az élet most a híres Makedonia kávéházban. A hetyke katonák tanyája helyett valóságos menedékhelyet találtam itt. A közeli és távoli vidékek asszonynepe, jajgató öregek, síró gyermekek csoportja ütött most tanyát a Makedóniában. Eljöttek, hogy valami hírt halljanak hozzátartozóikról, a sebesült katonákról és halottakról. Állati türelemmel gubbasztanak itt órák hosszat. A kávéházat a régebbi ragyogó világítás helyett egyetlen pislogó méceses világítja most.

Egy sebesült, erősen bepólyázott katona jön be, nyomban egész sereg asszony és gyerekek veszi körül. Csak annyit hallok, hogy az egyik átközetben háromezernél több szerb meghalt és megsebesült, a többiek szétszórtak s hogy a magyarok úgy harcoltak, mint az órdögök... A Putnik vajda nevét is gyakran említi, de szavait elnyeli a nagy zsivaj.

Nisben hiába próbál már a hatóság hangukat kalteni, hiába terjeszti a győzelmi híreket, sem a lakosság, sem a katonaság nem hisz ezekben a hírekben. Tisztakat, katonákat szólítok meg az utcán: Csupa levert válasz! Még az sem kelt semmiféle emociót, amikor a plakátok arról adtak hírt, hogy Dimitriev Ratko „a bolgár csapatok élén a magyarok ellen vonul.“

— Becsapnak bennünket! ... Hazugság! ... A bolgárok sohasem vonulnak Ausztria ellen! — kiabálták elkecseregetten.

Megtudtam Nisben, hogy Szerbia rettenetes éhínség elé néz. Vannak vidékek, ahol leirhatatlan a nyomor. Egyes vidékeken az egész termés lábba pusztult el s mi készlet volt, azt az utolsó szemig elvitte a katonaság. Hihetetlen nagy az elkecsereedés ezeken a vidékeken az oroszok ellen, akik azt hangoztatják, hogy nemcsak felszabadítják a szerb testvéreket, hanem a háború alatt hajókon küldött élelemmel is ellátják. Ebből azonban eddig semmisen sem érkezett meg.

Amikor az éjszaka sötétsége ráborult Nisre, már halotti csend volt az utcákon. Káromkodás, hangos feltörő sírás, civakodó katonák lármája hallatszott itt ott. Az utcák nagy része sötétbe borult s szinte jól esett, amikor a „Makedonia“ előtt ismét elhaladva, észrevettem, hogy még egy mécesest tettek a bejáró mellett lévő asztalra. Odébb már sötétben kellett botorkálnom...

A Timok és Sumadia divízió megsemmisült.

A legutóbbi napokban megjelent bolgár lapok írják nisi tudósítások alapján, hogy Szerbiában a folytonos vereségek következtében nagy a megdöbbenés. A köztudat tisztában van vele, hogy a szerb offenzíva kudarcot vallott és egyetlen egy esetben sem ért el eredményt. A szerb sereg teljesen felbomlott és a nép feladott minden reményt, hogy ez a hadsereg még talpraállhasson. A Timok-divízió teljesen megsemmisült, helyébe Szerbia a Sumadia-divíziót vetette az osztrák-magyar hadsereg elé, de ez is olyan súlyos veszteségeket szenvedett, hogy többé már nem számít. A szerb nagyzási mánia belefűlt abba a vértengerbe, a melybe a monarchia seregei süllyesztették Szerbiát. Az ellenfél rettenetesen gázolt végig Szerbián és a Balkánon nincs

senki, aki segítségére vonulna, mindenki érzi és tudja, hogy Szerbia sorsa meg van pecsételve.

Kegyetlenkedő szerb bandák.

Bécs, szeptember 25. A Reichspost szófiai távirata szerint szeptember 8-án az ujszerbiai kiesevői kerületben megjelent egy katonákból és kiszabadított fegyencekből álló banda és letartóztatott 40—60 bolgár embert minden faluból. Az elfogott embereket Kiesevóba vitték és ott agyonlőtték. Ezután a banda visszatért a falvakba és felperzselte azokat. (Bud. Tud.)

Szerb dum-dum golyók.

Szerajevó: A Bosnische Post jelentése szerint a szerb reguláris csapatok halottainál és sebesültjeinél dum-dum töltényeket találtak, a melyeket gyárilag állítottak elő. — A lövegek azonosak a francia dum-dum lövegekkel.

Románia semlegessége nem örökké tartó.

— A koronatanács döntése és a román pártok. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 25.

A legtekintélyesebb romániai lapok egyike, az Universul szeptember 21-iki, hétfői számában vezető helyen nagyérdeklődéssel foglalkozik Románia magatartásával:

— Az igazság — írja — a következő: Az utolsó koronatanácsban csak két álláspont jutott kifejezésre. Az egyik, Carp Péteré, azt kívánta, hogy Románia üzenje meg a háborút Oroszországnak és álljon a monarchia hadserege mellé, a másik pedig oda konkludált, hogy Románia maradjon meg a szigorú semlegesség mellett.

Es valóban, a nemzetközi jogban nem is létezik más helyzet, mint hadat viselni, vagy semlegesnek maradni. Az állásfoglalás a neutralitás mellett nagyon is helyes volt, mert a körülmények úgy hozhatják magukkal, hogy egy ország a semlegességével előnyökhöz juthat.

A koronatanácsban nem volt senki, aki a semlegesség feladása mellett szót emelt volna. Ha valaki ezt kétségbe vonta, annak bizonyítékokkal is szolgálhatunk, állításunk beigazolására.

Régebben még nem volt egyetlen újság, vagy politikus, aki megjegyzéssel kísérte volna a hivatalos állásfoglalásról kiadott kommunikét.

De mi történt? A Carp által előterjesztett és a koronatanács által visszautasított állásfoglalás ismét intenzívebben mutogatja az erejét.

Stere Konstantin, a liberális pártban elfoglalt magas pozíciójában, egész sor újságikkal foglalt állást a monarchia mellett és nyíltan követelte, hogy Románia lépjen egész fegyveres haderejével Ausztria-Magyarország oldala mellé.

Ami azonban még sokkal fontosabb, a konzervatív párt elnöke, Marghiloman Sándor minden beszélgetése alkalmával Bukarestben, Szinajában, hangsúlyozta a Carp politikájához való visszatérést. Az ő sajtója, kiváltképpen pedig a „La Politicus“ és az „Inainte“ című napilapok direkt és indirekt diosérték az osztrák és német politikát és megtámadtak mindent, ami Franciaországból és Angliából eredt, olyannyira, hogy a nép mindig nagy izgatottsággal volt a kilátásba helyezett semlegességből való kilépés és az Ausztria-Magyarország melletti harc miatt Francia- és Oroszországgal szemben. Ilyen viszonyok között és hogy miadazon szándéknak, amely az országot oly politikára akarja vezetni, amelyet ő nem kíván, elejét vegye, Take Jonescu befejezett dolog elé állította az országot és igazi polgári bátorsággal juttatta kifejezésre a valóságnak megfelelőleg: a loyális, határozott semlegességet.

Néhány nappal később ugyancsak a konzervatív párt lapjában, a „La Roumanie“-ben magyarázta meg Dissescu pártfőnökének beleegyezésével, hogy a határozott semlegesség nem örökké tartó is.

Bukovinai menekültek Aradon.

(Az orosz tábornok hatszázezer koronás követelése. — Az áruló Gerovszki orosz szolgálatban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 25.

Az Aradon tartózkodó katonák között van egy bukovinai származású tiszt is. — Aradra való megérkezése után az idekerült katonatiszt értesítette Bukovinában lakó családját arról, hogy itt tartózkodik. Hozzátartozói, akik az északkeleti határ egy nagy városából már a múlt hónap végén elmenekültek, ma megérkeztek Aradra. A Bukovinából jött család egyik tagjával, aki az említett nagy városban vasuti tisztviselő volt, az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott. Az intelligens fiatal ember a következő rendkívül érdekes dolgokat mondotta el, részint saját tapasztalatait, részint azok előadását, akik a városból később menekültek el.

— A múlt hónap utolsó napjainak egyikén, vasárnap volt épen, még esend uralkodott a városban — mondotta el a vasuti tisztviselő — az utcai forgalom ép olyan volt, mint máskor, a város külső részén semmi változást nem lehetett észrevenni, de a lakosság akkor már tudta, hogy orosz csapatok vannak a közelben. Hogy mekkora az orosz haderő s hogy a város felé veszi-e útját, azt még nem lehetett tudni. A délutáni órákban már bizonyos nyugtalanság volt észlelhető, de nagyobb befordulás még egyáltalában nem volt. Éjjelfelé nyilvánvalóvá lett, hogy az ellenség közel lehet a városhoz. Biztosat azonban még mindig nem tudunk és én magam is egész nyugodtan lefoküdtem és nem gondoltam arra, hogy álmomat csakhamar különös események fogják megzavarni. Alig aludtam ugyanis két órát, amikor hirtelen felkeltettek azzal, hogy jöjjenek azonnal a vasútállomásra. Akkor már tudtam miről van szó, magamhoz vettem legszükségesebb poggyászatot, amit már napokkal ezelőtt összeszeraktam és lementem lakásomból, hogy kocsin a pályaudvarra hajtaszak. A város ekkor teljesen ki volt világítva, még mindig meglehetősen csönd volt, csak a kocsisokkal veszekedő emberek csináltak lármát. A kocsisok ugyanis husz-harminc koronát kértek a pályaudvarig való vitelért s olyan nagy volt a tolongás köröttük, hogy egyáltalán nem lehetett kocsi kapni. Később, amint ezt utóbb hallottam — akadt olyan ember is, aki két-háromszáz koronát hajlandó lett volna fizetni egy kocsiért. Én nem sokat haboztam, hanem kezembe véve poggyászatot, gyors léptekkel gyalog indultam el a pályaudvar felé, amely meglehetősen távolságra van a várostól. Az odavezető utat egy folyónak a hidja keresztezi. Mikor eljutottam ehhez a hidhoz, itt már találkoztam olyan emberekkel, akik a pályaudvarról jöttek visszafelé s ezek lebeszéltek arról, hogy utamat folytassam.

— Ugy sem tud már elutazni — mondták — legokosabban teszi, ha visszafordul.

Nem hallgattam rájuk és tovább siettem. A pályaudvarra megérkezve, örömmel tapasztaltam, hogy jó volt a tanácsukat nem megfogadni, mert még fel tudtam szállni arra a vonatra, amely főleg vasuti hivatalnokokat szállított. Elhelyezkedtem a kocsiiban, amelynek minden ajtaját, ablakát becsukták ezután. A folyosók és fülkék lámpáit eloltották, a függönyöket behúzták, teljes sötétségben elindult a vonatunk. Csak mikor már megindult a vonat, akkor közölték velünk, hogy hová megyünk. Az ut egy vasuti hidon vezetett keresztül.

Sietni kellett, mert tudtuk, hogy tíz perc múlva csapataink felrobbantják ezt a hidat.

És tényleg, alig rohogott át a vonat a hidon, nemsokára megütötte fülünket a robbanás dőreje. A vasuti hidon kívül a városi hidat s a második vízvezetési művet is felrobbantották.

Minket egy délre lévő határszéli városba vittek, ahol mostanig tartózkodunk. Utánunk még sűrűn érkeztek menekülők ide, tőlük hallottam, hogy a város lakosságának nagy része Bécsbe menekült s tőlük értesültem arról is, hogy távozásom után mi történt lakóvárosomban.

Eszerint szeptember hónap első napjainak egyikén orosz patrouillok érkeztek a város elé, akiket egy főhadnagy vezetett. Városunk polgármestere, az érsek és egyéb egyházi és polgári előkelőségek a folyóig elébük mentek, fehér zászlót vittek magukkal s arra kérték az oroszokat, hogy kiméjék a békés lakosságú várost, amelynek falai között nem találunk fegyveres ellenállásra. Másnap egy orosz generális vezetésével nagyobb ellenséges haderő érkezett a városba. A katonák elszállásolták magukat, mindenekelőtt a középületeket keresték fel. Bámulatraméltó az a tájékozottság, amelyvel az oroszok bírtak. Pontos tudomásuk volt minden középület fekvéséről s hogy mennyire ismerték a várost, azt mi sem jellemzi jobban, mint az a körülmény, hogy még azt is tudták, hol és mennyi automobil található. A gépkocsikat felkutatták s ezeket rekvirálták, de egyébként nem zsákmányoltak. Kétségtelen, hogy russzofil árulók és kémek tájékoztatták így az oroszokat mindenről. Az orosz generális, aki a városháza épületében tütötte fel szállását, megérkezése után magához kérte a polgármestert. Mikor a polgármester megjelent, a tábornok tudomására adta, hogy a várost megszállják s hogy hatszázezer koronát követelnek a lakosságtól.

— A hatszázezer koronát két részletben kell megfizetniük — mondotta a polgármesternek a tábornok — még pedig az első részletet, háromezrezer koronát huszonnégy órán belül.

A polgármester tudomásul vette a generális kívánságát s csakhamar falragaszokat tette ki a város minden pontján, amelyben nyugalomra inti a lakosságot és felhívja, hogy ki-ki vagyoni viszonyaihoz mérten járuljon hozzá a követelt összeg előteremtéséhez. A felhívásnak meg is volt a kívánt eredménye. A város minden polgára sietett a maga adományát eljuttatni a polgármesterhez. Akinek készpénze volt, az azt adta oda, de sokan voltak olyanok, akik ékszerekkel rótták le kötelezettségüket. Igen sok értékes ékszer gyűlt össze s az ékszeradományozók sorában előljárt az érsek, aki diszes érseki koronáját ajánlotta fel. Mikor a szükséges összeg együtt volt, a polgármester megint megjelent az orosz tábornoknál s közölte vele, hogy az első részlet rendelkezésére áll. Ekkor olyasvalami történt, amire nem volt senki elkészülve.

Az orosz generális kijelentette, hogy mikor a háboru elején az osztrák-magyar csapatok Novoszielicán keresztülhaladva, orosz területre értek s itt egy nagyobb orosz várost elfoglaltak, nem akarták elfogadni a nekik felajánlott hadiváltságot. Az oroszok meg akarták mutatni, hogy ők is tudnak

olyan lovagiasok lenni, mint az osztrák-magyarok s ezért ők sem fogadják el a hatszázezer koronát.

Azt az orosz generális nem magyarázta meg, hogy miért lépett föl ilyen körülmények között egyáltalán a követelésével. Az oroszok különben is igyekeztek civilizált módon viselkedni a városban. Nem fosztogattak, nem raboltak. Az üzleteket nyitva kellett ugyan tartani, de az orosz katonák megfizették, amit vásároltak. A város külseje nem nagyon változott, az utcákon ép úgy járnak-kelnek az emberek, mint azelőtt, csak este nyolc óra után nem szabad elhagyni a házakat.

Érdekes, hogy az oroszok a város vezető tisztviselőivé csupa olyan embereket neveztek ki, akik az emlékezetes ruthén pörben szerepet játszottak. Így a város rendőrigazgatója a jól ismert Gerovszky fivérek egyike, Gerovszky Sándor lett. Polgármesterré pedig Gerovszky védőjét, Temistocles Bocanceát nevezték ki az orosz generális.

Gerovszkyék, akiket a bukovinai russzofil mozgalmak miatt letartóztattak, tudvalevőleg az év elején megszöktek egy börtönőr segítségével a csernovici fogházból és autón orosz területre menekültek. Árulásukért most az orosz így jutalmazza őket. Hogy ez a jutalmazás rövid ideig tartó lesz, azzal valószínűleg nem számolnak Gerovszkyék.

Körülbelül egy héttel ezelőtt az orosz csapatok kivonultak a városból, ahol mindössze jelentéktelen őrséget hagytak hátra.

A hadügyminiszter és a katonai szállítók. Bécsből jelentik: A hadügyminiszterium egy rendelete konstataálja, hogy a katonai szállító cégek egy része a sürgősségre, a munkás és készpénzhiányra és a nyersanyag megnövekedett és megdrágított beszerzésére való utalással, fölemelte tetemesen árait. A hadügyminiszterium figyelmezteti őket az áraik mérséklésére. — A szállítóknak meg kell elégedniük a becsületes, de kisebb haszonnal, mert nem szabad elfelejteniük, hogy a polgárok óriási százaléka nemcsak életét, hanem vagyonát is föláldozta a háboruban. Számosan vannak, akik egyáltalában elveszítették kenyerüket és mégis nagyobb terheket kénytelenek viselni. Számításba kell még venni azt is, hogy mostan óriási mennyiségben vásárolja a hadvezetőség a szállítóktól a hadicikkeket és ha a mérsékelt árak mellett nincs is annyi haszon egy-egy darabon, mégis egészben véve viszonylagosan sokkal többet nyernek, mint béke idején.

Hósapkákat kötnek a fogoly szerb asszonyok. A közönség, mely a háboruban lévő katonákról minden tekintetben a legmeghatóbban gondoskodik, a jótékonyság egy újabb fajtájára kéri: ócska ruhákat, megmaradt posztódarabokat, mindenféle pamutot kérünk. Utóbbiból a szerb asszonyok hósapkákat kötnek, előbbiekből a szerb foglyok között levő szabók különféle mellényt, szárharisnyát (gamasli) stb. készítenek. A szükséges varrógépeket Koch Dániel aradi műszerész fogja rendelkezésre bocsátani. Az elkészült anyagot a harctérre fogja szállítani az állomásparancsnokság.

Tragédiát okozó hamis hírek.

A háboru vészmadarai. — Megőrült uriaszony. — Mi történt a fő-törzsorvossal. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 25.

Az Aradi Közlöny más helyén található a ma érkezett veszteség kimutatás, a melyeknek egyik passzusa azt mondja, hogy *Kraut*, a 15. gyalogezred kadettje megsebesült, de lehet, hogy meghalt. Maga a hivatalos lap is ilyen kétségbeejtő bizonytalanságu hírt közöl, akkor természetesen találja mindenki, ha újból és ismételtén kérve kérjük a közönséget, hogy a harctéren küzdő kedveseikről érkező nem hivatalos híreket fogadják a legnagyobb fentartással, sőt ha van elég lelkierejük, zárkózzanak el minden „szemtanu“, „jelen volt“, „én magam takartam be“ és más ilyen, mint később aztán kitűnik, fantasztának az elbeszélése elől. Felesleges, testet lelkét ölé izgalmakat és igengyakran tragédiákat szülnék ezek a hiteles formában feltálat pletykák. Ennek bizonyosságául elmondunk két esetet, amelyek sok-sok könnyel és fájdalommal nehezítették meg azok életét, akik amugy is a rettegések kinzó örökkévalóságát élék, mióta a nekik legkedvesebbek a harctéren teljesítik legszentebb kötelességeiket.

Aradra érkezett ma egy nagy fővárosi vállalatnak a vezetője, akit gyakran lehet látni az utóbbi hónapokban városunkban, mert üzlete összeköttetésben van a törvényhatósággal, amelynek utakat épít. Az igazgatóra ismerősei nem ismertek rá. Teljesen össze van törve és legalább husz évvel látszik öregebbnek, mint a mennyi idős. A máskor tréfálkozó kedvű, vig kedélyű ur most szótlan, szórakozott és magába vonult. Ha az okát kérdik a nagy megváltozásnak, akkor feleletet sem ad, ellenben a szeméi könybe lábbadnak és patakzik a köny feltartózatlanul. Hosszu és beható kérdés után végre, hangosan zokogva megszólal és elmondja a következőket:

— Egyetlen gyermekem, leányom férje, aki a vezetésem alatt álló gyár egyik magasabb rangú tisztviselője, a mozgósítási parancsra bevonult ezredéhez mint tartalékos hadnagy. A vőmet én neveltem, a kezem alatt növekedett, jól ismertem, tudtam, hogy értékes férfi és így szerettük mindnyájan, mint a gyermekünket. Mikor elbucszunk tőle, még sem fájt a szívem, mert magam is abban a hitben élék, hogy ebben a háboruban mindonünket fel kell áldozni, de győznünk kell. Akit a sors arra rendelt, hogy karddal a kezében küzdhet, az menjen a csataterre. Mindenkinek van áldozni valója, én például azt hiszem, hogy mi gyárosok is áldozatot hozunk és nem bucsújuk el munkásainkat, hanem fentartjuk üzemeinket. A munkásaink a mi hadseregünk és nekünk ezekről kell gondoskodnunk. A leányom látva, hogy én erősen álom a bucsu fájdalmait, szinte emberfeletti erővel vigasztalta és bátorította a férjét, aki tüzérségi uniformisában olyannak tűnt fel előtte, mint egy győzhetetlen Napoleon. A vőm ezredbe az első közt volt, amely a déli harctérre vonult. Napról napra érkeztek tőle a felemelő levelek, amelyek tüzérségünk nagyszerű munkájáról, katonáink rettenthetlen vitózségéről hoztak hírt. Ott volt Kleniknál, az 6. utóge fedezte az átkelést a Száván. Felvitték az északi harctérre. Eleinte onnan is küldötte a leveleket, amelyek azonban mindegyre ritkábbak lettek és ol is maradtak. A helyzet kezdett elviselhetlenné válni. Magamat is megszállott a félsz és a leányomat kellett vigasztalnom. Jöttek haza a megsebesült

ismerősök, akik borzalmas részleteket beszéltek el az északi harctérről, jöttek a hárijánosok, a kik direkté a mi idegeinkre utaztak. Végre jött a leányom egyik barátójának a férjétől a levél, aki azt írta, hogy egy magasabb rangú tüzérségtől tudja, hogy a vőm hősi halált halt. Nem merte megmondani a leányomnak, de elmondta egy közös barátójának és természetesen, hogy a leányom már másnap tudta a szörnyű valóságot. Se éjjelem, se nappalom, nem volt többé. Futkostam mindenféle hivatalba, voltam a hadügyminisztériumban, voltam mindenütt, de sehol biztosat nem tudtak mondani. Az örütséghez állottam közel és ezt az állapotot fokozta egy jelenet, melynek fül és szemtanuja voltam. Az egyik tudakozó hivatalban velem együtt várt egy szegény asszony, a ki három fiát tudta a harmezón. Mikor az illetékes tisztviselőhöz fordult megkérdezendő vajjon mi van a fiaival, akik már hetek óta nem írtak, a tisztviselő azt válaszolta, hogy nem jött róluk értesítés, bizonyosan egészségesek és jól vannak és mikor távozott a szegény asszony, így szólt: csak nem mondhatom meg ennek a szerencsétlen anyának, hogy két fia már elesett, majd inkább írásban értesítjük. Elképzelhető, hogy a leányom mit szenvedett és amitől még jobban féltettük a szerencsétlen anyai örömkönek elébe néző teremtést, az be is következett. Idegei nem bírták el a csapást és elmeegógyintézetbe kellett vinnem. Én a kétség-fájdalom súlya alatt szintén beteg lettem és egyik látogatóm azzal vigasztalt, hogy beszélt egy főhadnaggyal, aki saját szemével látta, mikor a vőm elesett.

— Egy reggel — folytatta elbeszélését az igazgató — a telefonhoz hivat a Központi vasuti pályaudvarról az állomástőnök, aki régi jó barátom és aki ismerte a nálunk lejátszódtott tragédiát. A fülembe veszem a kagylót, hallózik vagy ötször, vagy tízszer, de csak artikulálatlan, szagátott szavakat hallok. Azt hittem, hogy valami örült van a telefontól. Végre néhány porenyi kínos és izgatott ordítás után hallom a következőket:

— Barátom azonnal ülj autoba megjött a Gyula, sebesült, most hozta a kórházvonat. Előjultam az izgalomtól. Mikor magamhoz térítettök, még mindig azt hittem, hogy hallucinállok. Az enyéim is meg voltak győződve, hogy megőrültem és így történt meg, hogy senki sem ment ki a pályaudvarra és a vőmet, aki élt, akit sebesülten, de haza hoztak, elszállították a derék mentők a katonai kórházba. Én képtelen voltam elmozdulni hazulról, a feleségem ment el hozzá és intézkedett, hogy szegény vőmet a lakásunkra szállítsák. Ami ezután történt azt elmondani nem is lehet. Nem hiszem, hogy a harctéren tragikusabb dolgok történének. Meg kellett mondani, hogy mik történtek, nem lehetett megmondani a leányomnak, hogy itthon van és él az ura. Most már tudja. Ha az isten kegyes lesz, talán meggyógyul. A férje egőzséges. Készül vissza a harctérre.

Egy másik tragédia.

Egy levél fekszik előttünk, amelyet egyik szegedi napilap kiadójának neje írt rokonának aki a tomosmegyei Perjámos községben lakik és előzői kereskedő neje. A levél minden

kommentár helyett többet mond és így hangzik az intim és nem nyilvánosságra való részletek kihagyásával.

— Rémes híreket kaptunk. Itt az este egy kapitány elmondta, hogy L. A.-t (egy magasállású katonarost, aki a szóban lévő mindkét családnak közeli rokona. A szerk.) K-ban, 9 én délután 3 órakor egy kötöző épületbe esett gránát robbanása megölte, a fej felső részét lehástitotta és abban a pillanatban meghalt. L-ben eltemették, a temetésen részt vett a tisztikar és egy temesvári főtörzsorvos tudja, hogy hol van eltemetve. Ezt a kapitánynak egy betegzen átutazó X. Y. nevű vezérkari tiszt mondta, aki ugyanabban a csapatban szolgált mint L. A. Bármily rémes is a dolog s bármily szavahihető uri emberek mondták, írták, bizonyították de egy sem látta. Pedig már sok, sokak által látott hatalmas hír is tévesnek bizonyult és így egy halovány reményünk mégis csak lehet, amíg hivatalos kimutatásba nem jön valami. Mindonfelé irtunk, sürgönyöztünk, de a válasz az, hogy L. A.-ról semmi értesítés sem érkezett. A Vöröskeresztnél Ede naponta érdeklődik, Bácsben. Temesvárott a hadtestparancsnokságnál is megsürgöttük s szintén azt a választ kaptuk: semmi sem érkezett. Így bármilyen biztos formában mondták nekünk, merünk reményleni, mert 9-től 23-ig csak érkezhett volna értesítés. L. felesége tegnap és ma már magánkívül van, nem birunk szegénnyel és ismét fut Pestre, hogy valami biztosat tudjon meg. Alig tudja már elviselni ezt az állapotot. Azonban ebben a lélekölő helyzetben egy szalmaszála kapaszkodom, talán mégis eljutunk az igazsághoz. A fiad, (aki Aradon fekszik megsebesülve a kórházban. A szerk.) azt mondotta, hogy ő K-ban ezt a kötözőhelyet szeptember 8-án égni látta. Ha ez igaz, akkor ott már 9-én délután L. A. nem is kötözhetett, mert mint ugyancsak a fiad mondja, eltűnt a föld színéről az egész iostitut. Ha mindenki kimenekült, miért épen A. égett volna oda. Egy orvos, aki szintén hozott hírt A. haláláról, úgy mondta el, hogy mikor A.-t a srepnel szilánk érte, szó sem volt tüzről, vagy leégett épülettömről, avagy leégett faluról, ha csak úgy nem volna, hogy A.-ék nyolcadikán tovább mentek a kilencedikén már egy más faluban érte a lövés. De mindenki egybehangzóan K-t mond. Ha a fiad szerint 8-án tényleg eltűnt a föld színéről az az épület, hogy dolgozhatott ott 9-én délután 3 órakor A? akkor már a gránátok nyilván másfelé gyilkoltak. Bár adná az isten, hogy fiadnak legyen igaza. Ha 8-án égett a ház, akkor 9-én nem vittek oda már sebesülteket kötözésre. Aztán valószínű, hogy veres kerítés volt a házon.

— Kérve-kérlek, érdeklődjetek mindenfelé. Beszéljete azzal a vezérkari tiszttel, aki betegzen fekszik egyik hozzátok közellévő helyen, hogy igazán látta-e aki neki mondotta?

Nem is kell folytatni tovább ezt a klaszikus irást, mely hiven tükrözött vissza azoknak a szerencsétleneknek a lelkét, akik az 6 hozzátartozóikról megbizhatónak látszó forrásból kapnak hírt...

Az ARADI KÖZLÖNY telefontársai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

A német tüzérség dönti el a gigászi harcot.

(Tarthatatlan a francia sereg helyzete. — Ostromszerű előnyomulás. — Az angolok véres veszteségei. — A tengeri háború.)

Távíráti tudósítás.

Bécs—Berlin, szeptember 25.

Morath szolgálaton kívüli őrnagy a Berliner Tageblattban a következőképpen jellemzi a német hadsereg állását:

— Már ismételt hangszóltatjuk, hogy az előtörő német hadseregnek átmenetileg offenzívából a defenzívába egy sokkal hátrább fekvő kedvező terepre, nem kudarc és a későbbi történetírás a német hadvezetőségnek épen ebben a határozatában meg fogja látni a körültekintő stratégiát, amely felismerte a pillanatot és nem habozott, hogy annak parancsa szerint oselekedjék. Valószínű, hogy nem könnyű szívvel tette meg, de most még nem lehet megállapítani az elhatározásnak az okait. Rövid idővel ez előtt megírtam, hogy a francia offenzíva kezdete óta nemcsak friss francia erővel volt dolgunk. A támadó seregek nagyrésze, amellyel már hetek óta küzdünk, mégis csak a Belgiumban és a luxemburgi határon megvert francia sereg. Hogy lett volna lehetséges, hogy a francia hadtestek a példátlan gyors visszavonulás után és nagy veszteségek mellett már rövid néhány nap múlva ismét erőre kapjanak és előretörjenek. Azt hiszem, hogy mi alatt mi gyors meneteléssel és komoly harcokban nagy marsokat végeztünk, az egyes francia hadseregek taktikai tartalékjai nemcsak kizárólag gyalog menetelésre voltak utalva. Míg a mi csapataink hosszú osztagokban vagy kifejlődött arvonokban haladtak előre, a franciák hátvédjüknek védelme alatt vasuton mozogtak előre. Az első balkáni háborúban megtörtént, hogy a török vasutak, noha siralmas állapotban voltak, a kirkilisszei csata után igen sok zászlóalj tudtak gyorsan és érintetlenül a Csatalda vonalra szállítani, Longwy és Lille között nem kevesebb mint hat nagy vonal vezet délnyugati irányban Páris felé. Körültekintő vezetés mellett lehetséges volt, hogy a német győzelmes és erőteljes előnyomulás alatt a francia hadseregnek százezreit szállították vissza. Ezeknek a csapatoknak volt idejük, hogy Párisnál, valamint a Szajna keleti folyása mellett ranszírozák magukat.

Az ilyen felfrissítő szünet igen jól jött a francia offenzívának, de nem volt elégséges ahhoz, hogy a német védelmet áttörje. Ugy látszik, hogy a mi defenzívánkon tönkre győzi magát a francia sereg. Párisból és Londonból egyidejűleg jönnek a jelentések, amelyek szerint német erősítések érkeznek harcvonalunkba. Ez azt jelenti, hogy átmenetünk a „részleges” eredményből a „döntőbe”.

A trónörökös serege Verdunnál a kiadott hivatalos jelentések szerint eredményesen harcol, amiből azt a reményt meríthetjük, hogy a fontos Verdun és annak erős megszálló csapata már nem fog sokáig ellentállni. Szeptember tizedikén érte el a trónörökös a Verduntól nyugatra eső dombokat, megtámadta a vártól délnyugatra fekvő magaslatokat, visszautasította a francia áttörési kísérleteket és most megnehezítette Verdun vára déli záróerdővonalának ellentállását azáltal, hogy a Cote-Lorraine-t elfoglalta. Több nap óta dolgozik nehéz tüzérségünk Verdunt védő erősségek ellen. Hogy milyen erős ez a csata, most látszik csak, mert igen nagy ellenállást tud kifejteni. Többször hangszóltatjuk, hogy

a francia erődítmenyvonal rendkívül erős Belfort és Verdun között és nem egykönnyen törhető át. A már egy hét óta tartó harc bebizonyította ismét, hogy milyen szükséges volt a nagy operációkat északra ettől az erős, Német-Lotharingia ellen irányuló fronttól végrehajtani, Luxemburgon és Belgiumon át. Eme elhatározás nélkül seregeink még nem hatolhattak volna be messze Franciaországba és állandóan fenyegette volna őket a francia sereg balszárnya, amely, mint ismeretes, ezeket a

Verdunt lövik a negyvenkettős mozsarak.

Rotterdam. Ideérkezett francia lapok pesszimiztikusan nyilatkoznak a franciák csatahelyzetéről és kifejezik azt az aggodalmukat, hogy a németek áttörnek a francia frontot, miáltal a keleti francia sereg elvágnak. Lázás aggodalmat kelt az a hír is, hogy Verdun előtt már dolgoznak a német negyvenkettős mozsarak.

A németek helyzete kedvező.

A nagy főhadiszállás jelenti szeptember 24 én este 9 órakor:

A nyugati hadszíntéren ma általában nem történt fontosabb esemény. Egyes részletharcok a németekre kedvezőek voltak.

Belgiumból és a keleti hadszíntérről nincs jelenteni való. (Wolff-ügynökség.)

Páris, szeptember 24. (Berlinen át.) Hivatalos kommuniké szerint a helyzet változatlan. A csata a front legnagyobb részén várostrom jellegűvé kezd válni, ami az előhaladás lassúságát érthetővé teszi.

Páris, szeptember 25. A Petit Parisien Roussel alezredestől cikket hoz, amely rámutat a németek igen erős állására és kitűnő erődítési munkálataira, melyekre való tekintettel a csata alighanem lassan fog előbbrejutni. A németek éjszakai támadásai a csapatok fáradtsága ellenére tagadhatatlanul ügyesek.

Óriásiak az angolok veszteségei.

London. A Daily News tudósítója Aisne folyótól délre levő községből táviratozza, hogy a legközelebbi angol veszteséglista rettenetes benyomást fog tenni az angol közönségre.

Berlin, szeptember 25. Genfből jelentik: A francia csataterén három angol lovas hadosztály, amely támadást intézett a német tüzérség ellen, teljesen megsemmisült. Tizenkétezer emberből mindössze kétszázhusz tért vissza.

Megsebesült német herceg.

Berlin. Waldeck Pyrmont György herceg chatonoi harcban súlyosan megsebesült.

A francia „főváros” hangulata.

A Times legutolsó számában bordeauxi levelezőjének következő jelentését adja le a francia új fővárosban tapasztalt hangulatról.

Mostanáig a háború kezdete óta egyetlen egy veszteség lajstromot sem hoztak nyilvánosságra. Egy szót sem szoltak még La Fère, Laon és Rheims várainak sorsáról. Az első és egyetlen hír az ellenségnek Észak-Franciaországba való gyors behatolásáról azokban a hadisereglajstromokban volt eldugva, amelyek jelezték, hogy Amiens, Lens, Lille és Armentièresben kivetettek a németek sarcot. A Nancy és Verdun körül folyó óriási harcokról nincsenek még részletek. Müllhausen újra megszállása óta Dél-Németországból egy hírt se kaptunk. A francia polgárság úgy éri magát, mintha egy sötét szobában lenne és jellemző, hogy a posta- és távírási minisztérium hivatalosan az itteni sikolmóna intézetben van elhelyezve. Az

semleges országokat mint átvonuló területeket tekintette.

A nagy döntő küzdelemnek egész képe világosan mutatja, hogy mi ebben a pillanatban most egy tervszerű mérlegelő taktikát követünk, amely a német támadó szándékot még mindig az előtérbe nyomja, előzőleg azonban gondja van a megfelelő előkészítésre, amelyet elsősorban nagyszerű tüzérségünk végez el. Hogy ez miképpen dolgozik, arra vannak bizonyítékaink. Egy pilótánk azt írja nekem: Nehéz tüzérségünk csodálatos. Földről megfigyelni a harcát, a legnagyobb ajándék, amiben egy tüzér részesülhet. Taktikánk, amelyet az erők gazdaságosságának törvénye befolyásol, biztosan győzelemre vezet, de amíg a bajnontre kerül a sor, hosszabb időre van szükség, hogy aztán annál hatásosabbak lehessünk. A győzelem után lesznek megítélt sorok, de nem lesznek megsemmisítettek.

Rögtönzött hajóraj a Szajrán.

London: Páris megerősítésén lázasan dolgoznak. A Szajrán rögtönzött hajóraj áll készen ágyukkal ellátva.

Elezállítják a Louvre kincseit Párisból.

Genf, szeptember 25. Most már részletek is ismeretessé váltak a párisi Louvre-ban felhalmozott kincsek sorsáról. Egy ójfel körülbelül nyolcoszáz híres festményt szállítottak el a Louvre-ból délvidékre. A Giocondá-t például Toulouseba vitték. A samotrakei Lyko-t törékenysége miatt nem lehetett elszállítani és ezért cementbura alatt hagyták a Louvreban. Valamennyi múzeum és a Notre Dame-székesegyház ablakait befalazták. Az Elysée palotából elszállítottak minden értékes szöveget. (Bud. Tud.)

ujságuk úgy tengődnek, hogy kölcsönösen kefevonatokkal segítenek egymáson. A mendemonda, amely nagynehezen kiszivárog Bordeauxig, az egyetlen hírforrás és több napon át az itteni lapok az angol lapokból étek. Kétségbeesésből, no hogy úrassen jelenjenek meg, a szerkesztő a konkurens lap vasércikkét nyomtatja le. A szerkesztőségek adnak különböző nagykövetéseknek és kormányhivataloknak kölcsön angol lapot. Egy bankár, aki kölcsön kérte tőlem a Times-t, elmondta nekem, hogy 1870-ban Páris teljesen az angol lapokra volt utalva. Az ő nővére, aki az ostromolt városban rekedt, a Timesból, amelyet léghajó vit Párisba, értesült a vidéken élő rokonairól. Azok a levelek, amelyek a harcvonalból érkeznek ide, nincsenek lebélyegezve hely és kellő bélyegzővel, hanem csak úgy vannak datálva, hogy például „a országuton”, „egy szőlőskertben.”

A német fronta félelmes sikerei.

Christiania. Egy norvég tengerész azt írta a Bergenbladetben, hogy az orosz és keleti tengeri blokádjának angol taktikája részben halálra van ítélve, minthogy a teljes an-

gol megfigyelő láncon saját bázisától kétszáz tengeri mérföldnyire az U. 9. tengeralatti naszd husz emberrel át tudott siklani egész a La Manche kanálisig. Amint ma a három angol cirkálót, holnap épügy megsemmisíthetik a németek az egész tengerfeletti flottát. Az északi és keleti tenger már nincsenek az angol hajószörnyetgek birtokában és a jövő az olcsóbb tengeralatti hajóké.

London. Grinssby mellett ma egy további uszályhajó aknába ütközött és elsüllyedt. Egy ember vízbefut.

London. Hevik norvég gőzös aknába ütközött és a levegőbe repült. A gépész és a fűtő életüket veszítették.

Aknaveszély a Földközi tengeren.

Róma. A Matino jelenti Anconából, hogy az angol és francia flotta bázisát: Máltát erős aknaveszedelem fenyegeti. Nemrégiben egy angol gőzös robbant fel, mert aknára futott. (Táviróda, cenzurálva.)

Az Emden az Indiai partoknál.

London, szeptember 25. (Berlinen át.) A Reuter-ügynökség hivatalosan jelenti Kalkuttából: Az Emden nevű német cirkáló megjelent Madras előtt és két olajtartályt felgyújtott. Az angol erődök viszonzták a tüzelést. Az Emden kioltotta lámpáit és eltűnt a sötétségben.

Német kerékpárosok egy francia svadron ellen. (Hét katona hősiesség harca.)

Távirati tudósítás.

Berlin, szeptember 25.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” egy hadba vonult müncheni könyvkiadó, Baumann H. tábori levelét közli, amelyben az azóta már a becsület mezején hősi halált halt bajor motorkerékpáros katona a következőket írja:

— Éppen cseng a tábori telefon. R. hadnagy szólított, hogy nem volna-e kedvem járőrszolgálatot teljesíteni. Ha igen, úgy szerezzek be egy teherkocsit. Jelentkeztem a tábornoknál és megbízatást kértem. — Jól van, — mondotta fexcellentája, menjen az országuton A. felé és igyekezzék megtudni, mennyire nyomult előre az ellenség.

A teherkocsira felpakkoltuk 45 lóerős Mercedes motor-kerékpáromat és velem jött hét kerékpáros katona megfelelő municióval. H n és N en keresztülvonulhattunk; anélkül, hogy az ellenségnek szinét láttuk volna. A D. mezőségen, amelynek birtokáért heves harcok dúltak, három dragonyosunkkal találkoztunk. Elmondották, hogy egy svadron francia kúrasszir üldözi őket. Tervünk gyorsan megfogamzott.

Megállítottuk a kocsit, leszedtük róla a kerékpárokat és motoros gépemet és elrejtőztünk a zabföldeken. Dragonyosaink egy darabon visszalovagoltak, hogy szemébe tűnjenek az ellenségnek. A francia kúrasszirok tényleg megpillantják őket és abban a hiszemben, hogy könnyű játékuk lesz, a nagyhangú dicsékvészel megvigasztalt francia „élan”-nal (londülettel) neki rugtatnak a három szál német dragonyosnak, valóban hősiesség látvány volt: egy bátor francia eskadron — három dragonyos ellen. Engedték, hogy megközelítsenek bennünket mintegy 300 méterre. A franciák igyekeztek átkarolni és foglyul ejteni három katonánkat, de erre már az egyik kerékpáros idegei nem bírták tovább, rátüzelte az ellenségre.

A vitéz kúrasszirok visszahőköltek és rosszul irányzott tüzelést indítottak ránk. Köztünk a megoszlott svadrony között az országut szabad volt. Pár pillanatnyi tanácskozás R.

hadnagygyal, azután felpattanok a motoromra, a hadnagyom mögém ül és hátrahagyva hét kerékpáros bajtársamat, hogy „dolgozzák meg” az ellenséget, nekiiramodunk az országutnak. Negyven kilométeres sebességgel karikázunk keresztül a dombláncon. Tőlünk 50 méter távolban hét ellenséges lovas bukkan fel. Megállítom a gépet és lábunkkal nekítámaszkodva a földnek karabélyainkból tüzelni kezdünk. Az egyik ló találva összerogy. A lövések dőrejeire előrohannak az embereink és elfogják a lováról lehullott francia káplárt és elszedik tőle a sisakját, kardját. Közben a megriadt és futásnak eredt kúrasszirok újból gyülekeztek. Elhangzik a parancs:

— Gyorstüzelés! Jól célozz!

Nyomban több ló torpan meg, a többiek pedig futásnak erednek. A tarka, szinpadiasan felcicomázott fickók közül huszan hemperegtek az országut porában, majd talpra állva, elhányták a fegyvereiket és úgy eliramodtak mint a felriasztott nyulak. Mi hatalmas „hurrá”-val utánuk. Gyalog természetesen nem tudtuk őket beérni, motorjaink számára pedig nem volt alkalmas a talaj. Lőtávolon kívül azután összeszedte magát az ellenség és gyorsan elinált. Egy kis erődség elé értünk. Egy földműves figyelmeztetett bennünket, hogy ne menjünk tovább, mert az erdőben franciák rejtőznek. Mégis tovább megyünk. Egész Ni-g háborítatlanul. Már azt hisszük teljes biztonságban vagyunk, kerékpárosainkat elengedjük, mi pedig: R. hadnagy, a soffőr, egy altiszt és én, a fogoly francia káplárral a teherajtón folytatuk az utunkat. Egy erdei ácsstelepnél ötven méternyire tőlünk egyszerre csak ötven francia kúrasszir állott előttünk. Teljes gözzel nekik iramodunk és az autóról tüzelünk rájuk.

Az ellenség soraiban nagy zűrzavar támad, mi megállítjuk a gépet és a puskám tusával beverem egy kúrasszir sisakját. De mi van a kerékpárosainkkal — ölik eszünkbe a gondolat. Vad sebességgel iramodik vissza a gépünk és csakhamar ráakadunk derék bajtársainkra, akik egy harminc főnyi ellenséges csapatot vették fel a harcot és ugyszólván valamennyit harc képlelenné tették. Szinte mámorossá tett bennünket bajtársaink bravurja. Visszatértünk a táborba a fogoly francia huszárral, akinél fontos okmányokat találtunk. A tiszték és a legénység még ma is a mi utunkról beszélnek, amely a szó szoros értelmében holttesteken vezetett keresztül. A kapitányunk meg is jegyezte:

— Nem kell egyszerre megenni minden franciát!

De mit tegyünk, amikor alig tudunk betelni velük!

Adományok. A bevonultak hátramardottjai részére a polgármesteri hivatalban ma a következő adományok folytak be: Wally György 15 kor. (jeggyűrű eladásából befolyt összeg egy része), Dengl Dezső 20 kor., Szociáldemokrata párt újabb gyűjtése 6 kor. 3 fillér, Steinhart Mór 50 kor. Eszereket adtak: Stolez Ersei 2 arany fülbevaló és aranytöredékek. Péczely Ella és Eta ezüst karosatt, arany amulett. Adler Tibor arany mellű, arany irón. Weil Mariska 3 arany gyűrű. Schönberger Katalin két pár függő. Winter Sárka arany karikagyűrű. Özv. Roth Nándorné arany karikagyűrű. Dipold Jánosné 1 arany gyűrű. Kornis Ármia arany gyűrű. Kornis Odón arany lánc. Fejér Risa (Szinte) arany brosche és arany karikagyűrű. Karpelesz Malvin ezüst óra. Karpelesz Giza egy pár arany függő.

Oroszország és a Balkán.

— Kiélesedő ellentétek. — Hindenburg győzelmeit is elferdítik az angolok. —

Távirati tudósítás.

Bécs - Berlin, szept. 25.

A Berliner Tageblatt írja: Hindenburg tábornok nagy győzelme után humorosan hangzik a Times pétervári levelezőjének következő távirata:

„Bármilyen legyen is a galíciai és Kelet-Poroszországi hadseregek küzdelmeinek közvetlen eredménye, egy kikerülhetetlen tény mered az ellenségre. A németeknek kettő kellett ezelnők hadseregeiket. Kézszerültek, hogy a keleti határra nagy erőket dobjanak, hogy megvédhessék a Danzigtól délre húzódó 300 mérföldes vonalat. Az orosz katonai hatóságok joggal hihetik, hogy a nyugati harctérről áthozott seregek Schneidemühl, Posen és Boroszló irányában összpontosultak, hogy ezt a rettentő hosszú vonalat védjék. Más szóval a németeknek most az ántánt zenjére kell táncolniuk. Az iniciatíva kiesett kezükből. Idők folyamán a szövetségeseknek a helyzete mindig jobb lesz, míg ellenségeinké mindig nehezebb. Az orosz hadállások taktikailag és stratégiailag megváltozott azáltal, hogy elkergették a német és osztrák-magyar haderőket Lengyelország északi és déli oldaláról és ezáltal a német haditervben kiosztott szerepek teljesen visszajára vannak fordítva. Oroszország van most abban a helyzetben, hogy megválassza azt a pontot, amelyről támadni jónak látja és a németeknek és az osztrák-magyaroknak várnok kell elhatározását. Ha Lengyelország vasúthálózata olyan fejlett lenne, mint a német-osztrák vasút, akkor az orosz főlény már rég elsöpört volna mindent. A tökéletlen szállító eszközöket pótolta a rettenetes tulerő. Két millió harcos, akik most a német és osztrák határokon állnak, rettentő erő képviselnek, amelylyel szemben az osztrákoknak és a németeknek akarva — nem akarva meg kell változtatniok terveiket.”

Kommentár és kritika nélkül közöltük a Times sürgönyét, mert minden kommentárt és kritikát fölöslegessé tesz az abban rejő humor.

Az orosz főhadiszállás tallimánja.

Szentpétervári jelentés szerint Oroszország egyik legtiszteltebb szentképe, „Szűz Mária megjelenése Szergiusz Radonejaki orosz szent előtt a tatárok kiűzése idején.” Ezt a képet Moszkvából Nikolajevics nagyherceg főhadiszállására vitték. A nagyherceg egész vezékarával és egy nagy processzióval vonult a kép elé és azt ünnepélyesen átvette. Sándor cári, Nagy Péter atyjának ideje óta ez a szentkép elkisíri minden háborujukba az oroszokat.

Négyszáz baka diadalmas szuronyrohama kétezer orosz ellen.

Bécs. Az északi harctéren megsebesült bécsi ezredbeli katona írja: Ezredünk négyszáz embere harmadikán szuronyrohamot intézett kétezer orosz ellen és a támadás oly heves volt, hogy az oroszok megadták magukat.

A román kormány és a dunai orosz csapatszállítások.

Berlin, szeptember 25. Bukaresti jelentések szerint a román kormány visszautasította az orosz követ panaszát a román kormány amaz intézkedése ellen, mellyel szerbiai rendeltetésű orosz csapatszállításokat a Dunán betiltotta. A román kormány a panasz visszautasítását semlegességi kötelezettségeivel indokolta meg. — (Reichspost.)

Görögország és Törökország viszállya.

Bukarest, szeptember 25. Athéni jelentés szerint a görög flotta legközelebb nagy manővereket fog tartani. A király kívánságára a trónörökös is részt vesz a flottagyakorlatokon és a Lemnos hajó fedélzetén lesz.

Szofia, szeptember 25. Az „Utro“ című lap jelenti, hogy a szerb kormány kérésére görög katonák okkupálták a szerb-görög határon fekvő Dojran várost és környékét. Az okkupált terület bolgár nemzetiségű lakossága nagyon szenved a görög katonáktól. (N. T. H.)

Konstantinápoly, szeptember 25. Törökország el van szánva, hogy a kapitulációk megszüntetése után a görög patriarchátust is megszünteti és a Törökország területén levő görög nyelvű iskolákat mielőbb becsukítja. Az ellentétek a két ország között napról-napra élesebbek lesznek.

Aradi tanár harctéri levele tanítványaihoz.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 25.

Az aradi főgimnázium egyik szimpatikus, fiatal tanárja mint tartalékos hadnagy harcolt a déli harctéren, annak is a legdelibb vidékén a háboru kitörése óta. Sok hír jött már róla, irt is haza, de az a levele, amely most jutott el hozzánk, messze kiemelkedik a harctérről hazakerülő lelkes írásokból. A katonai kötelességét teljesítő tanárt egyik tanítványa, Longyel Sándor, az aradi főgimnázium felsőbb osztályu növendéke üdvözölte és erre az üdvözlésre válaszolt a tanítványai körében is mindig kedvelt tanár a következő, minden szóban érdekes levéllel:

1914. IX. 8. este.

Kedves Sanyi Barátom!

Csodálkozni fogsz, hogy háboruban még tinta is van. Jelenleg a tűzvonalon kívül vagyok, mert kedvező lefolyású napszúrásokon esem át s most még egynéhány napon át pihelek. Eddig két ütközetben vettem részt s hála a jó Istennek, nagy szerencsével. Karsztban a hadakozás százszorta nehezebb, mint sikon. Lépten nyomon hegyszakadékok, csuszamló ezikladarabok, viperák, ellenséges golyók állnak az ember utjában.

Ád át forró üdvözlétemet összes osztálytársaidnak, az én legkedvesebb tanítványaimnak. Tolmácsold elöttük az alábbiakat, ki tudja talán utolsó találkozásunk ez.

Ti magyar ifjak, kiknek vérünkkel egy biztos, nyugodt jövőt akarunk szerezni és fogunk szerezni, fogjatok háboru után kötelességtekhez. Édes hazánk kulturáját, mely a háborútól sokat szenved, előbbre vinni, ez a ti kötelességtek. Biztos öntudattal visszük életünket az ellenség elé s bizonyos megnyugvással, mert érezzük, hogy a vérünkkel szerzendő jogokkal élni fogtok a magyar név dicsőségére. A jogok megszerzése nem könnyű dolog, de azokkal okosan élni nehéz feladat. A könnyebb dolgot mi önmest lelkesedve végzük, de elvárjuk, hogy a nehezebb feladatot ti bátran teljesítsétek.

Ismerlek benneteket egytől-egyig és épen ezért nyugodt vagyok. Elvárom, hogy teljes képességeket Arad társadalmának felajánljátok. Ezt kéri tőletek tanártok, kit el nem felejtettetek s ki benneteket soha elfelejteni nem fog. Ha Isten segédelmével a viszontlátás örönét megérhetem, akkor oly magyar fiukkal akarok szemben állni, kik ép oly lelkesen fáadoztak a közös célért otthon, mint mi a harc mezején.

A földi javak legnagyobbja nem az élet, hanem az édes hazáért szenvedett halál. Imádkozzatok hazánkért, az agg uralkodónkért és derék szövetségeseinkért.

Édes Sanyi, kedves lapodát csak szeptember elején kaptam meg és így csak most válaszolhattam. Jó kívánságaidat köszönöm és kérem a Mindenhatót, hogy édes anyádnak sok sok örömet szerezzél.

Igaz baráti üdvözlétemet küld tanártok Emil Isten veletek!

**H I R E K.
LEGÚJABB.**

Angol aviatikusok német városok fölött. — A tengeralattjáró kitüntetett hősei.

Erkezett éjjel 2 órakor.

(Táviróda cenzurálva.)

Stettin. A Batavia és Cartwrig hollandiai gőzöket, amelyek vasérc rakományt szállítottak Hollandiába, az angol kormány lefoglalta és Middlesboronghba vitte, ahol Anglia legnagyobb vasolvasztói vannak.

London. A Morning Post levelezője a német határról írja: A britt aviatikus csoport a határon előretolt előőrsig hatolt, azután Köln felett elszállt, de a nagy köd miatt nem dobtak bombát a városra, mert attól tartottak, hogy véletlenül a kölni dómot találják, vagy magánvagyonot rongálnak meg. Düsseldorf fölé érve az angol aviatikusok, a köd ellenére is bombákat dobtak le, amelyek közül több nem robbant föl, de a léghajósok azt mondják, hogy tüzet láttak alant fölcsapni.

London. A Times jelenti, hogy négyszáz német foglyot Írországba szállítottak.

Bécs. A király nevenapját október negyedikét, az egész monarchia területére imnapnak jelölték ki.

Berlin. Vilmos császár Weddingen Ottónak, az U 9. tengeralattjáró kapitányának a vaskereszt első osztályát és minden legényének a vaskereszt második osztályát adományozta.

— Kína védelmet kér Japán ellen? Newyorkból jelentik: A kínai kormány az Egyesült Államok protektorátusát kéri a háboru tartamára. A kérelemre a kormány még nem válaszolt. Miután Japán a Kiaucsau közelében fekvő három kínai szigetet elfoglalta, de kijelentette, hogy Kiaucsaut elfoglalása után megint visszaadja Kinának, a kínai közvélemény látszólag megnyugodott. Az Egyesült Államokban azonban Japán iránt a bizalmatlanság annyira fokozódott, hogy a külügyi államtitkári hivatal szükségesnek tartotta a közvélemény megnyugtására kijelenteni, hogy Nagybritánia felelősséget vállalt szövetségeseiért, Japánért, hogy ez minden pontjában betartja azokat a korlátokat, melyeket számára szabtak.

— A hadikölcsönpénztár igazgatója. Budapestről jelentik: Teleszky János pénzügyminiszter Márffy Albin volt államtitkárt nevezte ki a hadikölcsönpénztár igazgatójává.

— Koleraeset. Bécsből jelentik: Egy tegnap előtt Galiciából hozott katona kolerában megbetegedett.

— Hova kell küldeni a hősapkákat? A polgármester értesíti a város hölgyközönségét, hogy a katonáink részére készített téli ruhadarabokat (hősapka és oszlóvédőket) közvetlenül a Hadsegélyző hivatalhoz (Budapest IV. Váci-utca 38., elküldeni szíveskedjenek. A Hadsegélyző hivatal címére portómentesen adhatók fel.

— Hangverseny a Vörös Kereszt javára. A Hólnapi Vörös Kereszt jótékonycélu koncert nem a töltekek kirakatversenye lesz, hanem a hazafiúi érzésből fakadó adakozás színhelye. Maguk a közreműködők, Vas Sándor és Telmányi Emik hegedűművész, sem frakkban fognak fellépni, mert aradi tartózkodásuk idejére, a háboru miatt nem is hozták magukkal a békés idők gondtalan luxusának e szimbólumát. Így tehát annál látogatottabb lesz a koncert, mert ezáltal a toalettkérdés senkit se fog a koncerttől távoltartani. Ez teszi érthetővé, hogy a 4 koronás helyek majdnem mind elfogytak s most már csak 3, 2, 1,50, 1 koronás és 50 filléres jegyek kaphatók a Scherhag és Fia cég Andrassy-téri üzletében.

— Reaktivált nyolcvan éves őrnagy. A Kelemen-utca 6. számú házában évek óta lakik egy öreg, nyugalmazott őrnagy, nemes ökrúthi Bajnok Jusztinián. Az öreg ur, aki több, mint négy évtizeden szolgált a hadseregben és hetvenéves korában vonult nyugalomba, ma már nyolcvan éves, abban a korban van, amikor a fiatalos lelkes harci hev nem igen fogja el az embereket. De a rendkívüli idők ifjakká varázsolják az aggasztánokat s így történhetett, hogy a nyolcvan éves hadfi ma megjelent az aradi térparancsnokságon, ahol felajánlotta szolgálatait a katonaságnak. Az öreg ur lélekemelő elhatározását meghatva fogadták és köszönték meg és Bajnok Jusztinián nyolcvan éves korában újból szolgálni fogja a hazát, amelynek most minden fiára egyaránt szüksége van. Törődött kora természetesen nem engedi meg, hogy szíve vágya szerint harcolhasson, s így csak helyi szolgálathoz fogja kifejteni képességeit.

— Bennégték az Erzsébet-malomban. Budapestről jelentik: Az a rettenetes tűzvész, amely a napokban a Pozsonyi-úton levő Erzsébet-gőzmalomban kitört és a malmot elpusztította, csak most bontakozik ki teljes nagyságában. A rendőrség ugyanis megállapította, hogy a borzalmas tűzvész nemcsak a malom épületét pusztította el teljesen, hanem — sajnos — emberáldozatokat is követelt. Erzsébet-gőzmalomnak két munkása: Pénzes Lajos 50 éves főszítáló, aki a Király-utca 56. szám alatt lakott és Horváth János 61 éves munkás, akinek a Szabales-utca 9. számú házában volt a lakása, a tűz kitörése óta nem voltak otthon és valószínűleg a tűzbe veszttek. — Akadtak tanuk a munkások között, akik látták, hogy a főszítáló a tűz kitörésekor az ötödik emeleten, Hostyák János munkás pedig a harmadik emeleten dolgozott. Menekülés közben azonban senki sem látta őket és így minden jel arra mutat, hogy egyik sem tudott már menekülni s miadkettő a lángok között lelte halálát. Napokig várta a rendőrség, hogy a főszítáló és a munkás majd csak hazatérnek a lakásukra. Mindezt azonban hiába várt és most már kétségtelenül megállapítható, hogy a két ember a tűzbe veszett. Keresték is nyomait a malom romjai között, de — úgy látszik — a két szerencsétlen az irtózatos lángtengerben porrá égett.

— Ongyilkos aradi postamesternő. Megírtuk, hogy az alsó zsigmondházi Marosparton tegnap délelőtt egy uriasan öltözött nő beleugrott a Marosba s másfél óra múlva holtan huzták ki a vízből. Kiletét akkor nem lehetett megállapítani, mert zsebében csak K. T. monogrammos zsebkendőt találtak. Mára megállapítást nyert, hogy az ongyilkos uriaszon-Kullin Teréz, a Thököly-téri postahivatal vezetőnöje. Valószínűnek látszik, hogy az uriaszonyt anyagi zavarai kergették a halábra.

— Aradmegye legtöbb adótfizetői. Aradmegye törvényhatósági bizottsága legtöbb adótfizető tagjainak a jövő 1915. évre érvényes bíró névjegyzékét a vármegye igazoló választmánya október hó 8-ik napján tartandó ülésében állítja össze. Az ülés a megye székházában Boros Iván vármegyei másodfőjegyző iroda helyiségében délelőtt

9 óráig 11 óráig lesz. Mindazonáltal a legutóbbi adófizetők sorrendjének megállapításánál az 1886. évi XXI. t. c. 28. §-a szerinti kedvezményben nevezetesen adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében ohajtának részesülni, ebbeli jogosultságuk igazolása végett az igazoló választmány előtt az október hó 8-ik napjára kitűzött ülés tartama alatt szóval, vagy írásban jelentkezzenek.

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Áruházat Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhető. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esőernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkekben. 1989

— Új és használt iskolakönyvek Kerpel könyvkereskedésében, Andrassy-tér 20. kaphatók. Tiszta állapotú használtak félárban.

— Irógépjavítások jutányosan elvállaltatnak Engel irógépvállalatában. Lázár Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 5087

— Felhívjuk olvasó közönségünk becses figyelmét a gróf Potocki uradalomnak mai számunkban közzétett hirdetésére.

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe: Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizolésesebbig mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság, Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

— Zsidó imakönyvek és szertartási cikkek Pichlernél, Szabadságtér 1. kaphatók. 4981

GAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Aradi heti gabonavásár.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 25.

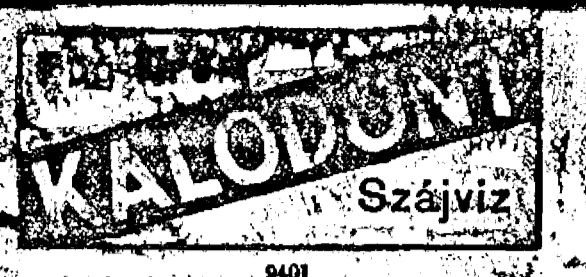
A háborús állapot rendkívüli viszonyokat teremt, utóbbi pedig ugyyszólván minden nemű szükségleti, fogyasztási cikkben magas árakat hoz felszínre. Különösen kifejezésre jut ez a gabonaneműeknél. Így például a hetipiaóra kerülő buza és egyéb terményoikk jól megfizetett áron kel el.

A mai piacon eladásra került:

Buza	34.—
Rozs	24.—
Árpa	16—17.—
Zab	20.—
Tengeri	15.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

URÁNIA SZÍNHÁZ.
Szombaton és vasárnap.
Irodalmi repriz
Schildkraut-tal.
SHLOK,
a krakkói bankár.
Dráma 5 felvonásban.
Előadások fél 6-tól kezdve.

ISKOLAKÖNYVEK

FOGYMNASIUM
ALL. FŐREALISK.
KERESKEDELM
NOI KERESKED.
POLGARI LEÁNY
POLGARI FIU
TANITÓKÉPZŐ, stb.

használt, tiszta példányok félárban kaphatók
Décsi Géza
könyv- és papír üzletében, Forray-utca.
Városi és megyei telefon 902.

Nyomtatványok
osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.
* Az ezen rovat alatt közlöttéket nem vállalunk felelősséget.

Iskolaidény 1914 15.

Iskolakönyvek

minden tanintézet részére
új és használt
állapotú kaphatók

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrassy-tér 20. sz.
(Fischer Eitelpalota)

Tiszta állapotú ha
iskolakönyvek
félárban.

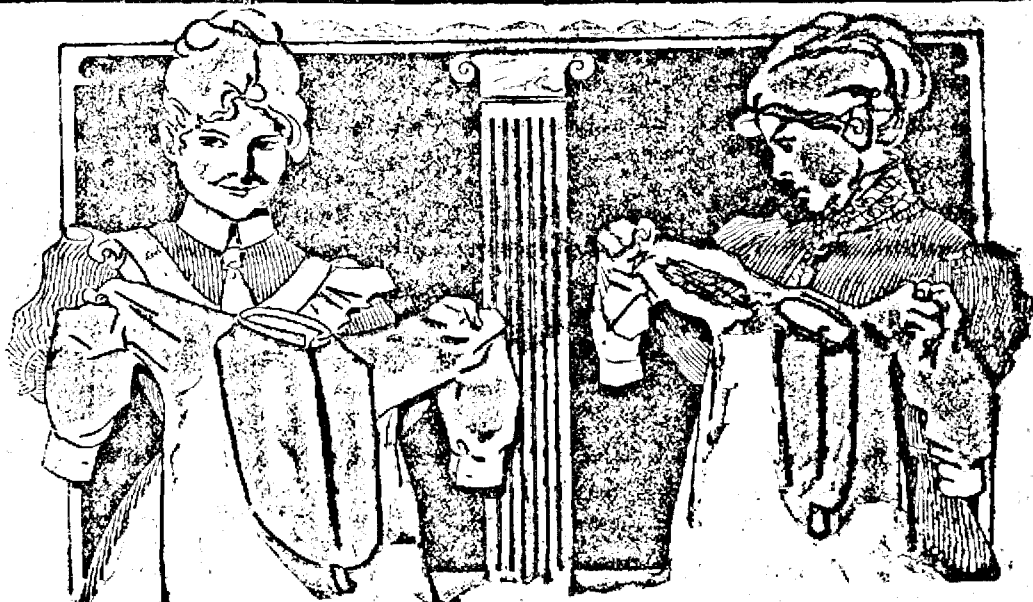
Minden tankönyv használhatóságáért felelek.
Vidéki megrendeléseket is pontosan intézek el. — Telefon 385 sz.

Első Aradi Orthodox Szalámigyár
Herskovits Dezső és Társa
Arad, Boros Béni-tér 11. szám.
Telefon szám 820. Sürgönycim: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket a legjutányosabb árak mellett Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

Izr. leányinternátus.
Van szerencsénk a m. t. helybelli és vidéki szülőket értesíteni, hogy egy internátussal egybekötött magániskola megnyilt, ahol elemi- és polgáriiskolás leánykák gondos nevelésben és tanításban részesülnek, itthon, vagy kívánatra — ha az iskolák megnyílnak — bármely iskolába rendes növendökként beírattnak. Ugyasintán bejáró növendőkeket is elfogadunk. — Külön tárgyak: Idegen nyelvek, zongora, festés és művészi kézimunkák. Személyes, vagy levélbeli megkeresésekre készséggel adunk felvilágosítást az intézet tulajdonosa
Stern Ilonka,
okl. tanítónő
József főherceg-ut 19., I. em.

Kalmár József
villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.
Ajánlja
költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481
Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Aki fehérneműjét szereti,
csak a szavatoltan tiszta **Schicht-szappant**
használja.

Aki nem szereti fehérneműjét,
közönséges, káros vegyszerek töltése által ol-
csóvá tett szappan használata által tönkre teszi.

9505

A SCHICHT-SZAPPAN a „SZARVAS” jegyet és a „SCHICHT” nevet viseli.

A Schicht-szappan a legjobb, legkiadósabb és ennek folytán a legolcsóbb szappan. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolnak.

Fatelep megnyitása!

Tisztelettel értesítjük Arad város mélyen tisztelt közönségét, mi szerint fatelepünket (Kossuth-u. végén, a vágóhid felé vezető ut bejáratánál (megnyitottuk, hol is minden rendű szigorúan s kitűnően osztályozott tűzifa áll a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére szolid, versenyképes áron. Midőn e vállalatunkhoz a mélyen tisztelt közönség jóindulatu pártfogását kérjük, szabad legyen rámutatni érdemes voltunkra, mint akik a város közönségének jelentékeny megtakarítást eszközöltünk a város tűzifával való ellátása körül. A szegényebb néposztálynak és elhagyatott családoknak segítségére akarunk lenni azért, hogy selejtes fánkat tetemesen olcsóbbért tesszük hozzáférhetővé. Bizva abban, hogy eme szerepünk kellő méltánylásra fog találni, egyben a legelőzékenyebb s szolid kiszolgálásunkról biztosítva a mélyen tisztelt közönséget, vagyunk kiváló tisztelettel:

Gróf Potocki uradalmak igazgatósága.

Telefon szám 710.

4971

3-1914. közp. választm. eln. sz.

Hirdetmény.

Az 1913. évi XIV. t. cz. 57 §. 6. bekezdése és a 159.000—1—A—1914. belügyministeri számú körrendelet alapján ezennel közhírré teszem, hogy az országgyűlési képviselőválasztók ideiglenes névjegyzéke folyó évi október hó 10-étől bezárólag f. évi november hó 10-éig a városháza tanács termében közszemlére ki lesz téve, ahol azt ugy hétköznapokon még pedig vasár és ünnepnapokon délelőtt 8-órától déli 12-óráig, mindenki megtekintheti s köznapokon délutáni 3 órától 6 óráig lemásolhatja.

A közszemlére kített ezen ideiglenes névjegyzék ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki az ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogosított abban a választókerületben, amelynek választójaként felvétel, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni.

A felszólalások f. évi október hó 10-étől bezárólag f. évi október hó 25-éig írásban a központi választmányhoz, címezve a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be.

A felszólaló köteles felszólalását indokolni s mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogyok az feltalálhatók legyenek.

A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta állottak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók.

Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga megillet f. évi október 10-étől bezárólag f. évi november 10-éig írásban, indokoltan és minden felszólalásra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Mínthogy a 154.710—1914. sz. elvi jelentőségű belügyministeri rendelet szerint az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének az 1913. évi XIV. t. c. értelmében való jelen első összeállítása alkalmával az ezen törvény 57. §-ának 4. bekezdésében megjelölt kihagyottak névjegyzéke nem lesz elkészítve és mínthogy ennek folytán ugy az új névjegyzéktervezetből, valamint az 1913. évre érvénnyel bírt országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékéből kihagyottak, illetve az ezekből az 1913. évi XIV. t. c. értelmében összeállított jelen ideiglenes névjegyzékbe fel nem vettek, kiértesítve nem lesznek, felhívom az 1913. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékében felvéve volt választókat, namkülönben az országgyűlési képviselőválasztói jog megszerzéséhez az 1913. évi XIV. t. c. szerint szükséges kellékek birtokában lévő, minden a férfi nemhez tartozó és Aradon lakó, illetve alkalmazva lévő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kített országgyűlési képviselőválasztók ideiglenes névjegyzékét kellő időben tekintsek meg, esetleges felszólalásaikat ellene nyújtsák be és a felszólalások ellen netáni észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Arad, 1914. szeptember 22-én.

Varjassy
polgármester,
közp. választ. elnök.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongytra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyszereti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

Apró hirdetések.

ELLÁTÁS.

Nyugalmazott isr. tanító

jobb házból valláskülönbség nélkül 2-3 gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári vagy elemi iskolai tanulót tanulmányi felügyelet és segítség mellett teljes ellátásba vesz fel. Hához járva főntekben és a német nyelvben 1-2 magánórát is vállal. Lakás: Aradon, Tüdökly Imre utca 11 sz., II. udvar. 5079

2-3 intelligens

gyermek teljes ellátást kaphat hivatalos családnál. Ugyanott szóra leckét jutányosan nyerhetnek. Cím a kiadóhivatalban. 5074

OKTATÁS.

Délutáni órákra,

felső leányiskolába járó leánykák mellé, mint correpetitor, egy kisasszonyt keresek. Deák Ferenc-utca 39., ajtó 5. 5086

Engel Keresk. szaktanfolyama. Október 1-én új 8 havi szaktanfolyamok veszik kezdetüket. Keresk. és ügyvédi irodák részére teljes kiképzés, mely biztos megéletheti alapot nyújt. Hölgyek és urak számára. Mérsékelt tandíj, díjtalan állásközvetítés. László Vilmos-ut. 2. Földes-palota mellett. 5087

Polgári,

gimnáziumi és reáliskolai magántanulók, valamint nyilv. iskolába járó rendes tanulók felvételnek az Isr. fiuinternátusban (Arad, Chorin Aron-ut. 1. sz.) ahol a gyermekek szigorú felügyelet és gondos nevelés mellett, sikerrel véggezhetik osztályaikat. 5008

ÜZLETEK.

Szerelő üzlet,

szépen berendezve, szerszámmal és áruval, családi okok miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5077

ALKALMAZÁST NYER.

Erősebb

kifutó fia felvételt Gabo... rál, Salacz-ut. 1. 5082

ALKALMAZÁST KERES.

Fertekt németül beszéls

nő házikisasszonynak vagy gyermekek mellé ajánkozik. Cím a kiadóban. 5089

Mérlegképes

könyvelő, perfect magyar-német levelező, azonnali belépésre állást keres. Esetleg délutáni munkát vállal. Megkeresések „Mérlegképes” jelige alatt a kiadóba kéretnek. 5047

28 éves jó családból

való éves bizonyítvánnyal rendelkező leány idősebb urhoz házvezetőnőnek ajánkozik. Cím N. J. Demeter-ut. 97. 5066

KIADÓ LAKÁS.

4 szobából

és hozzátartozókból álló első emeleti erkélyes lakás november 1-től kiadó, Deák Ferenc-ut. 16. 5088

Egy

külön bejárattal csinosan butorozott utcai szoba egy vagy két személy részére azonnal kiadó, Aulich Lajos-utca 20. I. em. 5095

Egy

butorozott szoba, egy raktár, azonnal kiadó Damjanich-utca 8-4. 5070

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25. sz. házból (Neuman palota) egy 4 szobából álló II. emeleti utcai lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 5078

5 szobából

és hozzátartozókból álló első emeleti lakás november 1-től kiadó Erzsébet királyné-körút 8. 5070

Elegáns butorozott szoba, előszobával, villanyvilágítással, kiadó. Varjassy Lajos-ut. 188. 5075

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Essrogim lutowim

mérsékelt árban kapható Mendel Farkasnál, Bocskó utca 10. 5085

Ócska transport hordók

és cefrés kádak megvételre kerestetnek. Ajánlatok Dr. Krájliz Lajos, Pankota címre küldendők. 5090

Minden rendszerű

használt, de kifogástalan állapotban levő írógépek, legjutányosabb árban jóállás mellett. Z. H. és Hollós cégnél (Br. Bohus palota, III. em.) kaphatók. Ugyanott mindenemű író és sokszorosító-gép javítások legolcsóbban elvállaltatnak. 5019

Paradiosomat

beállításra, 12 fillér kgrammonként. Ugorkát ecetbe 100 drbonként 2 koronáért szállít szatmári Szabó István Faiskola és Kertészete Pankota, csomagolás önköltségi árban lesz felszámítva, rendelésnél az érték fele beküldendő. 5059

Vessék

uraktól levettelt férfiruhát, téll kabátot, városi és városi kint a legmagasabb árban. Bieler Ignáts, Szent-Pál-ut. 12. 4699

Csemegeszőlő

Mihálik gyoroki szőlőgazdaságából naponként frissen szedve 5 fillős kosarakban 3 koronáért kapható Leicher és Fleischer üzletében, Aradon Szabadság-tér 17. 5072

KÜLÖNFÉLE.

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbetegségek, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infektókból eredő megbetegedések ellen ugy felelőseknek, mint gyermekeknek. Ára 3 korona 40 fillér. Készít: Hehs Vilmos gyógyszerész Aradon, Batthyány-utca. 1508

Kmir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körmököt azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyszert gyára Aradon. 1224

Carbaform szappan.

Olecsó, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készít Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyszert gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

Tűzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tűzifatelepen
Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857. 5001

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

21915-1914. kb. sz.

Kérelem.

A katonai behívások folytán az önkéntes tűzoltói kar működő tagjainak száma csökkent. Nehogy esetleges tűzvész esetén szükséges erő hiánya következtében a város közönségének vagyona és élete veszélyeztetve legyen, azon kérelemmel fordulok Arad város hazafias közönségéhez, hogy tűz esetén a tűzoltóságot munkájában támogatni és az ottánál segédkezni sziveskedjék.

Arad, 1914 évi szeptember hó 21-én.

Greén

főkapitány.

Keresünk

egy a gabonaszakmában jártas kisegítő

könyvelőt és levelezőt

— ki a gépirásban jártas, előnyben részesül. — Ajánlatok

Mann és Schillinger terménykereskedő céghez
Kisjenő Aradmegye küldendők. Telefon szám 6.

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írószerek!

Füzetek!

Táskák!

nagy választéktan kaphatók

Jámbor Antal

könyv és papírüzletében

Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefonszám 1022.

Millió

ember használja

rekedtség, hurut, alnyálkásodás torok-hurut, fullasztó és gőrocsa köhögés ellen a

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjegygyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberok elismerésével a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedveleésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban. Kapható:

Székely Sándor, Hajós Árpád, Gutori Földes Kelemen, Breuer Fülöp, Bing Lajos, Rozsnyai Mátyas, Vojtek Kálmán, Krebsz Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hehs Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerésztársaság, Vojtek és Weisz drogeria, Hanzs Neostor drogeria, Török A. és Társa „Angyal” drogeria Arad, Stodolni Dezső gyógyszerésztársaság, Ujvári Zombory János gyógyszerésztársaság, Ujvári Anna, Adler Lajos Gyula gyógyszerésztársaság, M. Pécska, Ors Rozsd Pankota, Toffert Károly gyógyszerésztársaság, Elők, Krausz Elemér gyógyszerésztársaság, Ologovás, Zalmondorics Géza Iris gyógyszerésztársaság, Lippa, Székely Zoltán gyógyszerésztársaság, Csorván, Bauer Károly gyógyszerésztársaság, Kevarnes, Rozim János gyás. Pécska.